

ADR bez tajemnic – jak bezpiecznie i legalnie przewozić towary niebezpieczne?

Transport towarów niebezpiecznych ze względu na swój charakter wymaga przestrzegania rygorystycznych norm bezpieczeństwa. Poniżej krótkie omówienie najważniejszych zasad dotyczących tego rodzaju przewozów.

Regulacje prawne

ADR - Umowa dotycząca międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych obowiązująca od 1 stycznia 2025 r. (zwana dalej: ADR). ADR Została sporządzona 30 września 1957 roku w Genewie i jest aktualizowana co dwa lata.

Czym jest towar niebezpieczny ?

Określenie "towary niebezpieczne" oznacza takie materiały i przedmioty, których międzynarodowy przewóz drogowy jest zabroniony lub dozwolony pod pewnymi warunkami ustalonymi w załącznikach ADR.

W zakres takich towarów wchodzi materiały wybuchowe i przedmioty z materiałami wybuchowymi, gazy, materiały ciekłe, materiały samoreaktywne, materiały polimeryzacyjne, materiały podatne na samozapalenie, materiały wydzielające w zetknięciu z wodą gazy palne, materiały utleniające, nadtlenki utleniające, nadtlenki organiczne, materiały trujące, materiały zakaźne, materiały promieniotwórcze, materiały żrące i różne materiały i przedmioty niebezpieczne.

Jakie są obowiązki przewoźnika w zakresie przewożenia produktów niebezpiecznych ?

Ze względu na dużą odpowiedzialność w zakresie przewożenia produktów niebezpiecznych na przewoźnika nałożono szereg obowiązków. Zgodnie z 1.4.1 ADR Przewoźnik musi:

- upewnić się, że towary niebezpieczne przeznaczone do przewozu są dopuszczone do przewozu zgodnie z ADR,
- upewnić się, że wszystkie informacje wymagane w ADR, dotyczące towarów niebezpiecznych przeznaczonych do przewozu, zostały przed jego rozpoczęciem dostarczone przez nadawcę, że wymagana dokumentacja znajduje się w jednostce transportowej, a w przypadku użycia zamiast dokumentacji papierowej technik elektronicznego przetwarzania danych (EDP) lub elektronicznej wymiany danych (EDI), że zapewniona jest dostępność do tych danych podczas przewozu w stopniu co najmniej równoważnym dokumentacji papierowej;
- upewnić się wzrokowo, czy pojazdy i ładunek nie mają oczywistych wad oraz czy nie występują wycieki lub nieszczelności, braki w wyposażeniu
- sprawdzić, czy pojazdy nie są nadmiernie załadowane;
- upewnić się, że na pojazdach umieszczone zostały wymagane nalepki ostrzegawcze, znaki i tablice barwy pomarańczowej
- upewnić się, że w jednostce transportowej znajduje się wyposażenie wymagane w ADR dla jednostki transportowej, załogi pojazdu i określonych nalepek ostrzegawczych. Czynności powyższe powinny być wykonane odpowiednio w oparciu o dokumenty przewozowe i dokumenty towarzyszące oraz sprawdzenie wzrokowe pojazdu lub kontenerów i w razie potrzeby ładunku.

Zaświadczenie ADR dla kierowców

Kolejny utrudnieniem dla przedsiębiorców chcących zajmować się przewozem towarów niebezpiecznych jest konieczność zatrudniania do takiego przewozu kierowców, którzy spełniają szczególne wymagania wynikające z ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o przewozie towarów niebezpiecznych.

Zgodnie z art. 20 ust. 1 ustawy o przewozie towarów niebezpiecznych, aby kierowca mógł przewozić towary niebezpieczne w przewozie drogowym jest posiadanie zaświadczenia ADR. Takie zaświadczenie może otrzymać osoba, która ukończyła 21 lat, ukończyła odpowiedni kurs ADR, spełnia wymagania określone w przepisach prawa o ruchu drogowym i o transporcie drogowym w stosunku do kierowców wykonujących przewóz drogowy, ukończyła odpowiedni kurs ADR, złożyła z wynikiem pozytywnym egzamin kończący kurs ADR początkowy albo doskonalący. Dopiero po spełnieniu opisanych wymogów kierowca może przewozić towary niebezpieczne.

Dostosowanie pojazdów do wymogów wynikających z ADR

Środki transportu przewożące towar niebezpieczny muszą być do tego przystosowane oraz oznakowane. Pojazdy dla, których ADR wymaga wydania świadectwa (min. cysterny, autocysterny, pojazdy przewożące towary niebezpieczne, naczepy) podlegają sprawdzeniu w zakresie spełniania dodatkowych wymagań technicznych określonych w ADR, dotyczących wyposażenia lub przystosowania tych pojazdów do przewozu towarów niebezpiecznych. Takie świadectwo można uzyskać w drodze dodatkowego badania technicznego pojazdu wykonywanym przez okręgową stację kontroli pojazdów. Natomiast Transportowy Dozór Techniczny dokonuje sprawdzenia, czy nadwozie pojazdu do przewozu luzem towarów niebezpiecznych, pojazd MEMU lub cysterny spełniają postanowienia ADR oraz sporządza protokół z przeprowadzonego badania. Na podstawie pozytywnych wyników badań, stwierdzonych w dokumentach, Dyrektor TDT, w drodze decyzji administracyjnej, wydaje nowe świadectwo dopuszczenia pojazdu ADR albo przedłuża ważność dotychczasowego świadectwa na okres nie dłuższy niż rok. (art. 60 ustawy o przewozie towarów niebezpiecznych).

Uzyskanie świadectwa wiąże się z dodatkową opłatą wynoszącą 175 złotych, która jest pobierana za wystawienie świadectwa dopuszczenia pojazd. Taką opłatę należy uiścić na rachunek bankowy Transportowego Dozoru Technicznego.

W jaki sposób może być zorganizowany przewóz towarów ?

- Przewóz w sztukach: podczas dokonywania takiego przewozu każda ze sztuk produktu powinna być oznaczona za pomocą nalepki ostrzegającej
- Przewóz bez opakowania: stosowany głównie w przypadku produktów stałych, stwarzających mniejsze zagrożenie niż np. ciecze czy gazy
- Przewóz w cysternach: transport cieczy i gazów - ze względu na dużą różnorodność zagrożeń (np. trujące gazy, żrące, łatwopalne zakaźne) ¹

¹G. Nowacki, M.Chmieliński- Bezpieczeństwo i ekologia. Analiza transportu towarów niebezpiecznych w państwach członkowskich unii europejskiej, s.106.

Kwestia dokumentacji

Dokumentacja - każdemu przewozowi towarów niebezpiecznych powinny towarzyszyć dokumenty dotyczące przewozu.

Dokument przewozowy powinien zawierać (5.4.1.1ADR) :

- numer UN, poprzedzony literami UN
- prawidłową nazwę przewozową
- grupą pakowania, jeśli została przypisana do danego pojazdu
- liczbę i określenie sztuk przesyłki,
- całkowitą ilość każdego z towarów niebezpiecznych mającego odrębny numer UN, odrębną prawidłową nazwę przewozową lub, jeżeli została przypisana, odrębną grupę pakowania
- nazwę i adres odbiorcy (odbiorców)
- kod przypisany do danego towaru
- kod ograniczeń przewozu przez tunel (tylko w niektórych przypadkach)

Transport towarów niebezpiecznych podlega surowym normom bezpieczeństwa określonym w umowie ADR, która reguluje m.in. klasyfikację, oznakowanie, dokumentację oraz wymagania techniczne pojazdów. Przewoźnicy i kierowcy muszą spełniać liczne obowiązki, w tym posiadanie odpowiednich zaświadczeń ADR, dostosowanie pojazdów do przewozu takich ładunków oraz prawidłowe przygotowanie dokumentacji przewozowej. Przepisy mają na celu minimalizację ryzyka związanego z transportem materiałów stwarzających zagrożenie dla ludzi, środowiska i mienia.

Elżbieta Łowczowska

Autor: Aplikantka radcowska w Trans Lawyers

(www.translawyers.eu)